

Yeterlilik Tür Belirleyicisi Formu

Yeterlilik Türü Adı	Önlisans Diploması (Mesleki)			
Yeterliliği Veren Kuruluş (Sorumlu Kurum)	Yükseköğretim Kurumları			
Yönelim	Genel:	Akademik:	Meslekî: X	
Seviye	TYÇ:	5	AYÇ:	5
Sınıflandırma	ISCO:		ISCED (2013):	
Kategori	Ana: X	Destekleyici:	Birim:	Özel Amaçlı:
Kredi Aralığı ve Programın Normal Süresi	Süre	2 yıl (*)		
	Kredi	120 AKTS		
Program Profili	Ortaöğretim yeterliliklerine dayalı olarak yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık bir programı kapsayan, nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan ve müfredatın en az %40'ı uygulamalı eğitime dayalı olan ve lisans öğretiminin ilk kademesini teşkil eden bir yükseköğretim programıdır.			
Öğrenme Ortamı	Eğitim ve öğretim örgün, açık veya uzaktan öğretim şeklinde gerçekleştirilir. Ayrıca, yükseköğretim kurumları bünyesindeki laboratuvarlarda ve atölyelerde ya da endüstride, sağlık kurumlarında ve iş yerlerinde staj veya iş yeri eğitimi olarak uygulamalı eğitimler yapılır.			
Öğrenme Kazanımları	1. Bir iş alanında mesleğini yapabilecek ileri öncesi düzeyde kuramsal ve olgusal kapsamlı bilgilere sahip olup bu bilgilerin sınırlarının farkındadır. 2. Bir iş alanında mesleğine özgü ileri öncesi düzeyde kapsamlı bilişsel ve uygulama becerilerine sahip olup bunları yakın iş alanlarında da kullanır. 3. Bir iş alanındaki sorunları, sahip olduğu ileri öncesi düzeyde kapsamlı bilişsel ve uygulamalı becerilerle analiz eder, yorumlar ve bunlara yönelik kanıta dayalı yeni çözümler geliştirir. 4. Bireysel ya da ekip üyesi olarak mesleğini icra eder ve mesleğine ilişkin beklenmeyen durumları algılar, gözetir ve yönetir. 5. Kendisinin ve başkalarının performans düzeyini değerlendirir ve geliştirir. 6. Mesleki bilgi ve becerilerini eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir, öğrenme gereksinimlerini belirler ve bunları karşılamaya yönelik hayat boyu öğrenme anlayışına sahiptir. 7. Anadilinde yazılı ve sözlü olarak etkili iletişim kurar ve bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü A2 Genel Düzeyinde kullanır. 8. Alanına özgü bilişim teknolojilerini en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı temel düzeyinde kullanır. 9. İş alanıyla ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini, yazılı ya da sözlü olarak alan içinden veya alan dışından birey ve gruplarla paylaşır. 10. Temel insan haklarına, kültürel ve evrensel değerlere, sosyal adalete uygun hareket eder. 11. Mesleğini icra ederken bilimsel, toplumsal ve etik ilke ve değerlerle mesleki mevzuat, iş sağlığı ve güvenliği ilkelerine uygun davranır. 12. Mesleğini icra ederken çevreyi korur. 13. Sağlıklı yaşam için gerekli tutum ve davranışlarına sahiptir. 14. Ülkesinin sahip olduğu ve içinde yaşadığı toplumun itibar ettiği değerleri benimseyerek sosyal ilişkilerini düzenler. 15. Ülkesinin stratejik önceliklerini göz önünde tutarak sosyal ve ekonomik sorunlara çözüm getirecek ileri öncesi düzeyde bilgi, beceri, tutum ve davranışlara sahiptir.			

	16. Tutum ve davranışlarında toplumun örf ve adetlerini, kendine özgü özelliklerini ve milli kültürünü önceler.
Anahtar Yetkinlikler	Aşağıda sıralanan anahtar yetkinliklere ileri öncesi düzeyde sahiptir. 1. Okuma yazma yetkinliği 2. Çoklu dil yetkinliği 3. Matematiksel yetkinlik ve bilim, teknoloji ve mühendislikte yetkinlik 4. Dijital yetkinlik 5. Kişisel, sosyal ve öğrenmeyi öğrenme yetkinliği 6. Vatandaşlık yetkinliği 7. Girişimcilik yetkinliği 8. Kültürel farkındalık ve ifade
Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri	1. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri; sınav çeşitleri ve bunların ders başarı notuna katkısı, bu konularda Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) belirlediği temel ilkelere uygun olarak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenir. 2. Ölçme ve değerlendirmede ödev, proje, uygulama, ara sınav ve dönem sonu sınavı gibi farklı yöntemler kullanılır. 3. Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde harf ve/veya rakama dayalı not verme sistemleri kullanılır.
Kalite Güvencesi	Yükseköğretim programlarının niteliğinin gözetilmesi için; • YÖK, yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen eğitim ve öğretimle diğer faaliyetlerin planlanması, düzenlenmesi, yönetilmesi ve denetiminden sorumludur. • YÖK tarafından belirlenen kriterler çerçevesinde her yıl hazırlanan yükseköğretim kurumlarına ait "Üniversite İzleme ve Değerlendirme Raporları" yayımlanır. Bu raporlara göre hazırlanan, yükseköğretim kurumlarına yönelik nicel ve nitel değerlendirmeleri içeren raporlar da YÖK tarafından kamuoyu ile paylaşılır. • YÖK tarafından her yıl vakıf yükseköğretim kurumlarına ait akademik, idari ve mali verileri içeren "Vakıf Yükseköğretim Kurumları Raporu" yayımlanır. Vakıf yükseköğretim kurumlarına yönelik yapılan nicel ve nitel değerlendirmeleri içeren bu raporlar YÖK tarafından kamuoyu ile paylaşılır. Yükseköğretimde önlisans programlarının kalite güvencesi "Yükseköğretim Diploma Programlarının Kalite Güvencesinin Sağlanmasına Yönelik Usul ve Esaslar" a göre sağlanır: 1. <u>Öğretim Programlarının Oluşturulması ve Onaylanması:</u> 1.1. YÖK, yükseköğretim kurumlarında önlisans bölüm ve programların açılması için gerekli olan asgari standart ve ölçütleri belirler. 1.2. Yükseköğretim kurumlarında önlisans programlarının müfredatı ve her bir diploma programının öğrenciye kazandıracığı öğrenme kazanımlarının neler olacağı, YÖK'ün bu konularda belirlediği temel ilkelere uygun olarak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenir. 1.3. Ulusal Çekirdek Eğitim Programlarının müfredatı YÖK'ün onayıyla yükseköğretim kurumları tarafından uygulanır. 2. <u>Ölçme-Değerlendirme:</u> Her bir önlisans programının öğrenciye kazandıracığı öğrenme kazanımlarının ölçme ve değerlendirmesinin nasıl yapılacağı, YÖK'ün bu konularda belirlediği temel ilkelere uygun olarak yükseköğretim kurumları tarafından hazırlanan öğretim ve sınav yönetmeliğine göre yürütülür. 3. <u>Belgelendirme:</u> Önlisans programlarına kayıtlı öğrenciler, yükseköğretim kurumları tarafından belirlenen ders kredilerini ve diğer yükümlülükleri başarı ile tamamlamaları halinde; önlisans diploması alır.

	4. Öz Değerlendirme-Dış Değerlendirme: Yükseköğretim kurumları, sürekli izleme bağlamında, her yılın başında bir önceki yıla ait "Kurum İç Değerlendirme Raporlarını" Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından hazırlanan Bilgi Sistemine girer. YÖKAK, yükseköğretim kurumlarının <i>dış değerlendirilmesine</i> ilişkin hazırladığı "Kurumsal Geri Bildirim Raporu"nu kamuoyuyla paylaşılır. Ayrıca, YÖKAK tarafından yetkilendirilen veya tanınan <i>akreditasyon kuruluşları</i> tarafından verilen akreditasyon kararları da programların yeterliliklerinin kalite güvencesinin sağlandığını gösterir. YÖKAK mevzuatı gereği belirlenen yeterliliklere ilişkin düzenli gözden geçirme faaliyetleri yapar.
Giriş Şartları	1. Ortaöğretim kurumlarından ya da denkliği Milli Eğitim Bakanlığınca onaylanan yabancı ülke ortaöğretim kurumlarından mezun olmak ve yükseköğretim kurumlarının önlisans programlarına kabul şartlarını sağlamış olmak. 2. YÖK tarafından usul ve esasları belirlenen, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılan merkezi sınav sonucunda yükseköğretim kurumunun ilgili önlisans programına yerleştirilmiş olmak. 3. YÖK tarafından usul ve esasları belirlenen, yükseköğretim kurumlarında özel yetenek sınavıyla öğrenci kabul eden programlar için ÖSYM tarafından yapılan merkezi sınav sonucunda yeterli puanı almış ve özel yetenek sınavını başarmış olmak.
Yeterliliği Kazanma Şartları	Asgari 120 AKTS ders kredisini tamamlamak ve varsa ilgili yükseköğretim kurumunun belirlemiş olduğu diğer yükümlülükleri yerine getirmiş olmak.
İlerleme İmkânları	1. Mesleki önlisans programlarından mezun olan öğrenciler, ÖSYM tarafından yapılan Dikey Geçiş Sınavı (DGS) sonucunda lisans programlarına dikey geçiş yapabilirler. Dikey geçiş kontenjanları ilişkili lisans programlarında belirlenmiş kontenjanın yüzde onunu geçmeyecek şekilde YÖK kararı ile belirlenir. 2. Mesleki önlisans öğrencileri, eğitim almakta oldukları yükseköğretim kurumlarının açtıkları çift anadal programlarına katılma hakkına sahiptir. Çift anadal programlarına kayıtlı öğrenciler, iki diploma programından da eş zamanlı olarak ders alıp, başarılı olmaları halinde iki ayrı önlisans diploması alabilirler.
Yeterliliğin Yasal Dayanağı	1. 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu 1.1. Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal İle Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik 1.2. Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Ön Lisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Devamları Hakkında Yönetmelik 2. 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu (Ek Madde-35) 2.1. Yükseköğretim Kalite Güvencesi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu Yönetmeliği

(*) 2547 sayılı kanunun 44. Maddesinin c fıkrası kapsamında öğrenciler, bir yıl süreli yabancı dil hazırlık sınıfı hariç, kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptırmayı yaptırmadığına bakılmaksızın öğrenim süresi iki yıl olan önlisans programlarını azami dört yıl içinde tamamlamak zorundadırlar.